OTSUSED

NÕUKOGU OTSUS 2013/517/ÜVJP,

21. oktoober 2013,

Euroopa Liidu toetuse kohta Rahvusvahelise Aatomienergiaagentuuri tegevusele tuumajulgeoleku ja vastavustõendamise valdkonnas ning massihävitusrelvade leviku vastase ELi strateegia rakendamisel

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu lepingut, eriti selle artikli 26 lõiget 2 ja artikli 31 lõiget 1,

võttes arvesse liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja ettepanekut

ning arvestades järgmist:

(1) Euroopa Ülemkogu võttis 12. detsembril 2003 vastu massihävitusrelvade leviku vastase ELi strateegia (edaspidi „strateegia"), mille III peatükis on nende meetmete loetelu, mida tuleb võtta Euroopa Liidus ja kolmandates riikides massihävitusrelvade leviku vastu võitlemiseks.

(2) Liit viib kõnealust strateegiat aktiivselt ellu ja rakendab selle III peatükis loetletud meetmeid, eelkõige eraldades rahalisi vahendeid konkreetsete projektide toetamiseks, mida juhivad mitmepoolsed institutsioonid, näiteks Rahvusvaheline Aatomienergiaagentuur (IAEA).

(3) Nõukogu võttis 17. novembril 2003 vastu ühise seisukoha 2003/805/ÜVJP massihävitusrelvade ja nende kandevahendite leviku tõkestamist käsitlevate mitmepoolsete lepingute ülemaailmse kohaldamise ja tugevdamise kohta ([1]). Nimetatud ühises seisukohas kutsutakse muu hulgas üles edendama IAEA üldiste kaitsemeetmete lepingute ja nende lisaprotokollide sõlmimist ning tehakse liidule ülesandeks teha tööd selle nimel, et muuta üldiste kaitsemeetmete lepingud ja lisaprotokollid IAEA kontrollisüsteemi standardiks.

(4) Nõukogu võttis 17. mail 2004 vastu ühismeetme 2004/495/ÜVJP IAEA tegevuse toetamise kohta tuumajulgeoleku programmi alusel ja massihävitusrelvade leviku vastase ELi strateegia rakendamise raames ([2]).

(5) Nõukogu võttis 18. juulil 2005 vastu ühismeetme 2005/574/ÜVJP IAEA tegevuse toetamise kohta tuumajulgeoleku ja vastavustõendamise alal ja massihävitusrelvade leviku vastase ELi strateegia rakendamise raames ([3]).

(6) Nõukogu võttis 12. juunil 2006 vastu ühismeetme 2006/418/ÜVJP IAEA tegevuse toetamise kohta tuumajulgeoleku ja vastavustõendamise valdkonnas ning massihävitusrelvade leviku vastase ELi strateegia rakendamisel ([4]).

(7) Nõukogu võttis 14. aprillil 2008 vastu ühismeetme 2008/314/ÜVJP IAEA tegevuse toetamise kohta tuumajulgeoleku ja vastavustõendamise valdkonnas ning massihävitusrelvade leviku vastase ELi strateegia rakendamisel ([5]).

(8) Nõukogu võttis 27. septembril 2010 vastu otsuse 2010/585/ÜVJP IAEA tegevuse toetamise kohta tuumajulgeoleku ja vastavustõendamise valdkonnas ning massihävitusrelvade leviku vastase ELi strateegia rakendamisel ([6]).

(9) Liidu puhul jääb oluliseks eesmärgiks kõrgaktiivsete kiirgusallikate kontrollimise tõhustamine kolmandates riikides kooskõlas G8 avalduse ja radioaktiivsete allikate kaitstuse tagamise tegevuskavaga, mis võeti vastu 2003. aasta Eviani tippkohtumisel.

(10) Konventsiooniosalised riigid ja Euroopa Aatomienergiaühendus jõudsid 8. juulil 2005 kokkuleppele muuta tuumamaterjali füüsilise kaitse konventsiooni (CPPNM) eesmärgiga laiendada selle kohaldamisala, et hõlmata rahuotstarbelises riigisiseses kasutuses olevat tuumamaterjali ja -rajatisi, nende ladustamist ja transporti ning kohustada konventsiooniosalisi riike kohaldama rikkumiste suhtes kriminaalkaristusi.

([1]) ELT L 302, 20.11.2003, lk 34.
([2]) ELT L 182, 19.5.2004, lk 46.
([3]) ELT L 193, 23.7.2005, lk 44.
([4]) ELT L 165, 17.6.2006, lk 20.
([5]) ELT L 107, 17.4.2008, lk 62, parandatud ELTs L 212, 7.8.2008, lk 6.
([6]) ELT L 259, 1.10.2010, lk 10.

(11) 7. juulil 2007 jõustus tuumaterrorismi tõkestamise rahvusvaheline konventsioon. Sellega nõutakse osalisriikidelt õigusaktide jõustamist konventsioonis esitatud õigusrikkumiste käsitamiseks kuriteona.

(12) IAEA taotleb samu eesmärke, mis on esitatud käesoleva otsuse põhjendustes 3–11. Neid eesmärke püütakse saavutada IAEA tuumajulgeoleku kava rakendamisega, mida rahastatakse täielikult IAEA tuumajulgeoleku fondi vabatahtlikult makstavate panuste kaudu.

(13) Euroopa Liit osaleb tuumajulgeoleku tippkohtumise protsessis ja on võtnud kohustuse tõhustada täiendavalt oma jõupingutusi tuumajulgeoleku tugevdamiseks ja aidata selles osas kolmandaid riike. Euroopa Liit tervitab hiljutisi IAEA tuumajulgeoleku programmi tugevdamiseks tehtud samme ning samuti IAEA poolt 1.–5. juulil 2013 korraldatud rahvusvahelist tuumajulgeoleku konverentsi. Euroopa Liidu eesmärk on säilitada varasemate IAEA tuumajulgeoleku kavade toetamiseks vastu võetud ühismeetmete ja nõukogu otsuste rakendamise jätkusuutlikkus ja tõhusus ning ta on pühendunud andma täiendavat toetust eesmärgiga võtta vastu IAEA 2014.–2017. aasta tuumajulgeoleku kava. Tegevus kooskõlastatakse ELi keemilise, bioloogilise, radioloogilise ja tuumaohu (KBRT) tippkeskustega ning viiakse ellu muid algatusi ja programme, et vältida tegevuse dubleerimist ja saavutada maksimaalne kulutõhusus ja jätkuv riskide vähenemine.

(14) Käesoleva otsuse tehniline rakendamine tuleks teha ülesandeks IAEAle, kes saaks tuumajulgeoleku valdkonnas omatavate pikaajaliste ja laialdaselt tunnustatud eriteadmiste alusel oluliselt tugevdada asjaomast suutlikkust sihtriikides. Euroopa Liidu toetatavaid projekte saab rahastada üksnes IAEA tuumajulgeoleku fondi vabatahtlikult makstavate panuste kaudu. Nendel Euroopa Liidu makstavatel panustel on määrav tähtsus selleks, et võimaldada IAEA-l täita juhtivat rolli tuumajulgeoleku valdkonnas, toetades riikide jõupingutusi oma tuumajulgeolekualaste kohustuste täitmisel, mida on tunnistatud ka tuumajulgeoleku tippkohtumise protsessi raamistikus,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

Artikkel 1

1. Massihävitusrelvade leviku vastase ELi strateegia teatavate elementide kohese ja praktilise rakendamise eesmärgil toetab EL IAEA tegevust tuumajulgeoleku ja vastavustõendamise alal, et aidata kaasa järgmiste eesmärkide saavutamisele:

a) teha edusamme massihävitusrelvade leviku vastaste ja tuumajulgeolekut käsitlevate rahvusvaheliste õigusaktide, sealhulgas IAEA üldise kaitsemeetmete lepingu ja selle lisaprotokollide ülemaailmse kohaldamise vallas;

b) tõhustada massihävitusrelvade leviku suhtes tundlike materjalide, seadmete ja asjakohase tehnoloogia kaitset, osutada õigusloomealast abi tuumajulgeoleku ja kaitsemeetmete valdkonnas;

c) tõhustada tuumamaterjalide ja muude radioaktiivsete materjalide salakaubaveo avastamist ja sellele reageerimist.

2. Strateegia meetmetele vastavate IAEA projektide eesmärk on järgmine:

— varasemate ühismeetmete ja nõukogu otsuste alusel antud toetuse jätkusuutlikkuse ja tõhususe tagamine;

— riikide riigisiseste tuumajulgeoleku toetusinfrastruktuuride tugevdamine;

— riikide õigusliku ja reguleeriva raamistiku tugevdamine;

— tuumajulgeolekusüsteemide ning tuumamaterjalide ja muude radioaktiivsete materjalide suhtes võetavate meetmete tugevdamine;

— riikide institutsioonilise struktuuri ja suutlikkuse tugevdamine regulatiivse kontrolliga hõlmamata tuumamaterjalide ja radioaktiivsete materjalide üle kontrolli teostamiseks;

— riikidele küberkuritegevuse teadvustamise toetamine ning tuumaohutust mõjutavale küberkuritegevusele reageerimise ja vastupanuvõime tugevdamine;

— täiendava laboratoorse analüüsi suutlikkuse arendamine, et toetada tööstuses tehtava kontrolli ja elektroonilise süsteemi tasandil kasutatava tehnoloogia hindamist, mida kasutatakse tuumavaldkonnaga seotud küberkuritegevuse suhtes haavatavate kohtade tuvastamiseks ning et olla teadlik ja tõsta teadlikkust sellistest probleemidest, muu hulgas piirkondlikus teabevahetuses osalemise ning kompenseerivate või heastavate meetmete võtmise kaudu.

Toetust saavad riigid ja projektid valib nõukogu IAEA koostatud põhjaliku vajaduste ja muude aspektide hinnangu alusel, seades eesmärgiks tegevuse maksimaalse mõju tagamise.

Projektide üksikasjalik kirjeldus on esitatud lisas.

Artikkel 2

1. Käesoleva otsuse rakendamise eest vastutab liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja (edaspidi „kõrge esindaja").

2. Artikli 1 lõikes 2 nimetatud projektid viib läbi IAEA, kes tegutseb rakendusüksuse rollis. IAEA täidab oma ülesandeid kõrge esindaja vastutusel. Sel eesmärgil lepib kõrge esindaja IAEAga kokku vajalike korralduste osas.

Artikkel 3

1. Artikli 1 lõikes 2 nimetatud projektide rakendamise lähtesumma on 8 050 000 eurot.

2. Kulutusi, mida rahastatakse lõikes 1 sätestatud summast, hallatakse vastavalt liidu üldeelarve suhtes kohaldatavatele menetlustele ja eeskirjadele.

3. Järelevalvet lõikes 1 nimetatud kulutuste nõuetekohase haldamise üle teostab komisjon. Sel eesmärgil sõlmib komisjon IAEAga rahastamislepingu. Rahastamislepingus sätestatakse, et IAEA tagab liidu rahalise abi nähtavuse, mis vastab selle suurusele.

4. Komisjon püüab sõlmida lõikes 3 nimetatud rahastamislepingu niipea kui võimalik pärast käesoleva otsuse jõustumist. Komisjon teavitab nõukogu kõigist raskustest selles protsessis ning teatab rahastamislepingu sõlmimise kuupäeva.

Artikkel 4

1. Kõrge esindaja esitab nõukogule IAEA poolt korrapäraselt koostatavatele aruannetele tuginedes aruande käesoleva otsuse rakendamise kohta. Need aruanded on aluseks nõukogu teostatavale hindamisele.

2. Komisjon esitab teavet artikli 1 lõikes 2 nimetatud projektide rakendamise finantsaspektide kohta.

Artikkel 5

Käesolev otsus jõustub selle vastuvõtmise päeval.

Otsuse kehtivus lõpeb 36 kuud pärast komisjoni ja IAEA vahelise rahastamislepingu sõlmimise kuupäeva või 12 kuud pärast lepingu vastuvõtmist, kui rahastamislepingut ei ole sõlmitud enne seda kuupäeva.

Luxembourg, 21. oktoober 2013

Nõukogu nimel

eesistuja

C. ASHTON

LISA

Euroopa Liidu toetus IAEA tegevusele tuumajulgeoleku ja vastavustõendamise valdkonnas ning massihävitusrelvade leviku vastase ELi strateegia rakendamisel

Toetust saavate riikide kõlblikkus ja valik

Käesoleva otsuse kohaselt toetuse saamiseks kõlblikud riigid on kõik IAEA liikmesriigid ja muud riigid, kes vajavad toetust tuumajulgeoleku valdkonnas, sõltuvalt liidu poolt IAEA ettepaneku alusel edaspidi tehtavast otsusest prioriteetse tegevuse kohta.

Toetust saavate riikide ja nendes rakendatavate projektide valiku teevad asjaomased ELi nõukogu organid IAEA koostatud põhjaliku vajaduste ja muude asjassepuutuvate aspektide hinnangu (hindamine ja otsuse ettevalmistamise etapp) alusel, seades eesmärgiks tegevuse maksimaalse mõju tagamise. Tegevus kooskõlastatakse ELi KBRT tippkeskustega ning viiakse ellu muid algatusi ja programme, et vältida tegevuse dubleerimist ja saavutada maksimaalne kulutõhusus ja jätkuv riskide vähenemine. Vahendite kasutamine konkreetseks tegevuseks on kooskõlas liidu prioriteetidega ja selle puhul viiakse läbi regulaarne eelnev konsulteerimine.

Projektid rakendatakse nende piirkondade valitud riikides ja need hõlmavad tegevusi järgmises seitsmes valdkonnas:

1) varasemate ühismeetmete ja nõukogu otsustega antud toetuse jätkusuutlikkus ja tõhusus;

2) siseriiklike tuumajulgeoleku toetusinfrastruktuuride tugevdamine;

3) riikide õiguslike ja reguleerivate raamistike tugevdamine;

4) tuumajulgeolekusüsteemide ning tuumamaterjalide ja muude radioaktiivsete materjalide suhtes võetavate meetmete tugevdamine;

5) riikide institutsioonilise struktuuri ja suutlikkuse tugevdamine regulatiivse kontrolliga hõlmamata tuumamaterjalide ja radioaktiivsete materjalide üle kontrolli teostamiseks;

6) riikidele küberkuritegevuse teadvustamise toetamine ning tuumaohutust mõjutavale küberkuritegevusele reageerimise ja vastupanu võime tugevdamine;

7) tuumavaldkonnaga seotud küberkuritegevusele suunatud laboratoorse analüüsi suutlikkus.

I. HINDAMINE JA OTSUSE ETTEVALMISTAMISE ETAPP

Eesmärk

— IAEA teostatud hindamine asjaomaste toetust saavate riikide kohta otsustamaks, millised on riigi vajadused tuumajulgeoleku tugevdamiseks, kasutades otsuse 2010/585/ÜVJP kohaselt välja töötatud metoodikat ja kriteeriumeid. Hindamisel võetakse arvesse kõigi seitsme eespool nimetatud valdkonna asjaomaseid kriteeriumeid.

— Üldise ja asjassepuutuvate aspektide hinnangu tulemused võetakse aluseks nende riikide valimisel, kus projekte rakendatakse.

Tulemused

— Esitatakse toetust saavate riikide tuumajulgeolekualase toetuse hindamistulemuste ülevaade, seda nii riiklikul tasandil kui ka konkreetsete rajatiste, alade ja transpordi tasandil või teiste kasutusalade tasandil, mille puhul kasutatakse või ladustatakse tuumamaterjale ja radioaktiivseid materjale, mis hõlmab regulatiivse kontrolliga hõlmamata materjali üle kontrolli teostamiseks kasutatavat infrastruktuuri.

— Kõigi seitsme eespool nimetatud valdkonna puhul tehakse kindlaks toetust saavad riigid ja projektid ning esitatakse nõukogu otsuse alusel toetuse saamiseks väljapakutavate toetust saavate riikide nimekiri ja toetuse saamiseks väljapakutavate riikide reservnimekiri (teine prioriteet).

IAEA teeb osa sellest tööst kaasrahastamise alusel, eraldades omalt poolt umbes 1 % projekti kogu rahastamiskõlblikest kuludest. See töö tehakse IAEA kõnealuse valdkonna ekspertteadmiste põhjal.

II. PRIORITEETSETE PROJEKTIDE RAKENDUSETAPP

Valdkond 1: varasemate ühismeetmete ja nõukogu otsustega osutatud toetuse jätkusuutlikkus ja tõhusus

Strateegiline eesmärk

Säilitada selliste varasemate ühismeetmete ja nõukogu otsuste rakendamise jätkusuutlikkus ja tõhusus, mis põhinevad järgmistel eesmärkidel koostatud IAEA tuumajulgeoleku kavadel:

— toetada ülemaailmseid jõupingutusi, et saavutada kogu maailmas tõhus julgeolek seoses tuumamaterjalide ja muude radioaktiivsete materjalide kasutamise, ladustamise ja transpordiga ning nendega seotud vahenditega, toetades taotluse korral riikide jõupingutusi, mis on suunatud tõhusa tuumajulgeoleku saavutamisele ja säilitamisele, andes abi suutlikkuse suurendamisel, inimressursside arendamisel, jätkusuutlikkusega seoses ja ohu vähendamisel;

— anda abi seoses tuumajulgeolekualaste rahvusvaheliste õigusaktide järgimise ja rakendamisega ning tugevdada rahvusvahelist koostööd ning kahepoolsete programmide ja teiste rahvusvaheliste algatuste kaudu antava abi koordineerimist viisil, mis toetab ka tuumaenergia ja radioaktiivsete ainete turvalist, ohutut ja rahuotstarbelist kasutamist;

— teha kindlaks toetust saavad riigid, koondades hindamismissioonide tulemused ja IAEA olemasoleva teabe ning pidades riikide ja IAEA vahel arutelusid.

Eesmärk

— Tagada varasemate ühismeetmete ja nõukogu otsustega ette nähtud jätkusuutlikkus, pidev tõhusus ja mõju, sealhulgas tehnilised süsteemid, inimsuutlikkus ja tegevuse konsolideerimis- ja repatrieerimistegevus.

— Saada kasu rahvusvahelisest, piirkondlikust ja riiklikust toetusest ja tegevusest, et ressursside tõhusa kasutamise kaudu teha kättesaadavaks kvaliteetne inimressurss ning tehniline ja teadusalane toetus.

Tulemused

— Hinnatakse varasemate ühismeetmete ja nõukogu otsuste alusel läbiviidud tegevuste jätkusuutlikkust, tõhusust ja mõju.

— Kvaliteedi tagamise süsteemi väljatöötamine ja loomine tuumajulgeolekualast toetust saanud riikide jaoks, sealhulgas selle katsetamine ja katsetamise eesmärgil rakendamine.

— Eesmärgiks olnud tuumajulgeoleku paranenud taseme säilitamiseks või jätkusuutlikkuse tagamiseks vajaliku täiendava abi kindlakstegemine.

— Toetuse andmine hoidmaks alal toimivad seadmed ja pädevad töötajad, andes täiendavat abi seadmete käitamise, vigaste seadmete parandamise ja kahjustatud komponentide väljavahetamise kohaliku võimekuse institutsionaliseerimiseks ning samuti tagamaks riikide võimalikult ulatusliku osalemise piirkondlikes suutlikkuse suurendamise alastes jõupingutustes.

— Pädevate töötajate pidev kättesaadavus tänu koolituse ja väljaõppe pakkumisele.

Valdkond 2: siseriiklike tuumajulgeoleku toetusinfrastruktuuride tugevdamine

Strateegiline eesmärk

IAEA programmidega aidatakse riikidel integreerida palju tegevusi, millega tagatakse paranenud tuumajulgeoleku taseme jätkusuutlikkus. Nähakse ette inimressursside arendamine, hõlmates nii koolituse kui ka akadeemilised haridusprogrammid, et võtta arvesse erinevaid riiklikke ja piirkondlikke kohustusi. Lisaks pakub IAEA toetust riikidele, kes soovivad välja töötada tuumajulgeoleku tugikeskused (TJTK), mis on kavandatud soodustama inimressursside arendamist ja pakkuma tehnilisi tugiteenuseid, näiteks seoses seadmete ja hooldusega, riiklikul ja piirkondlikul tasandil.

Eesmärk

— Töötada välja ja vaadata läbi koostöös asjaomaste riikide asutustega ja muude ELi algatustega ja tegevuse nendega kooskõlastades riiklik integreeritud tuumajulgeoleku toetamise kava (INSSP) ning viia läbi riigis tuumajulgeoleku suurendamise aluseks olevad nõuandemissioonid.

— Anda riikidele abi kohaliku tehnilise ja teadusliku toe kättesaadavuse tagamisel ning inimressursside arendamisel, mis on vajalik tõhusa ja jätkusuutliku tuumajulgeoleku jaoks.

Tulemused

— Töötatakse välja või vaadatakse läbi riiklikud INSSP-d, mis on kohandatud vastavalt riikide konkreetsetele ulatuslikele vajadustele, ning tehakse kindlaks järeldused ja soovitused riigi julgeoleku parandamiseks.

— Kooskõlastatakse riiklike TJTKde loomisega seotud tegevused praeguste ja tulevaste ELi KBRT tippkeskuste ja muude asjaomaste tegevustega vastavates piirkondades.

— Seadmete pakkumine ja ekspertteenuste osutamine riiklike TJTKde loomise toetamiseks, nõuetekohase tuumajulgeolekualase kultuuri edendamiseks ning omandatud kogemuste ja parimate tavade rakendamiseks, et saavutada olukorra pidev paranemine ja nende kohaldamine ulatuslikumas KBRT perspektiivis.

Valdkond 3: riikide õigusliku ja reguleeriva raamistiku tugevdamine

Strateegiline eesmärk

IAEA annab üldise tuumajulgeoleku raamistiku toetamiseks põhjalikke tuumajulgeolekualaseid soovitusi ja suuniseid. Nendest suunistest lähtudes viib IAEA riigi taotluse korral riikides läbi mitmesuguseid ekspertide nõuandemissioone, mille käigus antakse spetsiifilist õigusalast abi, et tugevdada riiklikku õiguslikku ja reguleerivat raamistikku ning edendada tuumajulgeoleku seisukohast asjakohaste rahvusvaheliste õigusaktide järgimist ja rakendamist.

Eesmärk

— Tugevdada riiklikku õiguslikku ja reguleerivat raamistikku ja samuti riikide suutlikkust arendada piirkondlikku parimate tavade alast teabevahetust, kuivõrd see puudutab kõiki asutusi, mis tegutsevad regulatiivse kontrolli alla kuuluvate ning mittekuuluvate tuumamaterjalide ja teiste radioaktiivsete materjalide julgeoleku valdkonnas.

— Anda riikidele kulutõhusad vahendid, et aidata neil täita riiklikud, piirkondlikud ja rahvusvahelised kohustused, jõustada siduvad ja rahvusvahelised õigusaktid, sealhulgas kaitsemeetmete lepingud ja lisaprotokollid, ja järgida mittesiduvatest õigusaktidest tulenevaid kohustusi.

Tulemused

— Suureneb nende riikide arv, kes on alustanud riiklikul tasandil selliste põhjalike ja sidusate õigusaktide väljatöötamist ja vastuvõtmist, milles käsitletakse tuumajulgeolekut, kaitsemeetmeid, ohutust ja vastutust seoses tuumakahjustustega, muu hulgas lähtudes muude instrumentide, nagu tuumaohutusalase koostöö rahastamisvahend ja ühinemiseelse abi rahastamisvahend, alusel läbi viidud liidu tegevusega saavutatud sünergiast, ning ergutatakse tuumajulgeoleku teema käsitlemist olulise elemendina riikides, kes avaldavad huvi käivitada tuumaenergiaprogramm.

— Antakse eksperdinõu IAEA hindamisteenuste, nt Rahvusvahelise Tuumajulgeoleku Nõuandeteenistuse missiooni (INSServ), rahvusvahelise füüsilise kaitse nõuandeteenistuse (IPPAS), integreeritud tuumainfrastruktuuri läbivaatamismissiooni (INIR), integreeritud järelevalvetalituse (IRRS), riiklike tuumamaterjalide arvestus- ja kontrollisüsteemide (SSAC) rahvusvahelise nõuandetalituse (ISSAS) ja muude nõuandeteenuste osutamise kaudu ning samuti pakutakse seadmeid ja väljaõpet vastavalt dokumenteeritud tulemustele.

— Suurendatakse tuumamaterjali füüsilise kaitse konventsiooni (CPPNM) ja muudetud konventsiooni järgivate ja tuumajulgeoleku raamistikku toetavate rahvusvaheliste õigusaktide rakendamise kavatsusest teatanud riikide arvu.

— Tugevneb kiirgusohutust ja radioaktiivsete materjalide julgeolekut käsitlev riiklik reguleeriv raamistik kooskõlas kiirgusallikate ohutuse ja julgeoleku juhendi ning kiirgusallikate importi ja eksporti käsitlevate suunistega.

— Tugevneb riiklik õigusraamistik riikide ja agentuuri vahel sõlmitud kaitsemeetmete lepingute ja lisaprotokollide rakendamiseks, eelkõige üldise riikliku tuumamaterjalide arvestus- ja kontrollisüsteemi (SSAC) rakendamiseks.

Valdkond 4: tuumajulgeolekusüsteemide ning tuumamaterjalide ja muude radioaktiivsete materjalide suhtes võetavate meetmete tugevdamine

Strateegiline eesmärk

IAEA jätkab ülemaailmse ja riikliku tuumajulgeoleku parandamise toetamist tegevustega, millega toetatakse taotluse korral riike nende jõupingutustes vähendada riski, et kasutusel olevaid, ladustatavaid ja transporditavad tuuma- või muid radioaktiivseid materjale kasutatakse kuritahtlikel eesmärkidel. Tuumajulgeoleku süsteeme on vaja toetada riiklike tuumajulgeoleku tugikeskuste loomisega, et näha ette ressursside varamu, soodustada süstemaatilise koolituse pakkumist riigis ja pakkuda spetsiifilist tehnilist tuge, mis on vajalikud tuvastamisseadmete ja muude tuumajulgeolekuga seotud tehniliste süsteemide tõhusaks kasutamiseks ja hooldamiseks.

Eesmärk

— Tugevdada tuuma- ja muude radioaktiivsete materjalide julgeolekus seisnevat riigi esmast kaitseliini ning nende materjalidega seotud rajatisi ja transpordisüsteeme.

— Teha kindlaks selliste kiirgusallikate asukoht, mis asuvad tingimustes, mis viitavad vajadusele neid töödelda ning need üle viia turvalisse ja ohutusse hoidlasse valitud riikides, sealhulgas viia need tagasi nende päritoluriiki või tarnijale.

— Tugevdada tehnilisi ja haldussüsteeme, mida rakendatakse tuumamaterjalide arvestuse ja kontrollimise eesmärgil, sealhulgas tugevdada kaitsemeetmete lepingute ja lisaprotokollide rakendamiseks loodud olemasolevaid SSACsid, muu hulgas piiratud tuumaprogrammidega riikides, ning tugevdada vähendatud aruandekohustust vastavalt nende kaitsemeetmete lepingutes ettenähtud nn väikeste koguste protokollidele.

— Tugevdada valitud riikides radioaktiivsete ainete, -materjalide ja kiirgusallikate riiklikke registreid või vajadusel need luua.

Tulemused

— Rakendatakse valitud tuumarajatistes ja kohtades asuva tuumamaterjali ning tuumavaldkonnaga mitteseotud kasutusaladel (näiteks meditsiin või tööstus või radioaktiivsed jäätmed) kasutatavate radioaktiivsete kiirgusallikate füüsilise kaitse meetmed, muu hulgas vajaduse korral piirkondliku parimate tavade vahetamise tõhustamise kaudu.

— Vähendatakse vähekaitstud radioaktiivsete kiirgusallikatega seotud ohtusid tõhusama füüsilise kaitse kaudu või vajadusel seeläbi, et kiirgusallikad demonteeritakse ja viiakse riigis või muus valitud riigis asuvasse turvalisse ja ohutusse hoiukohta.

— Vähendatakse kontrollimata ja kaitsmata asukohtades paiknevate radioaktiivsete kiirgusallikate arvu, toetades sel eesmärgil valitud riikides riiklikke otsingu- ja turvakampaaniaid.

— Luuakse tõhusad tehnilised ja haldussüsteemid ja hallatakse neid tuumamaterjalide julgeoleku arvestuse ja kontrollimise eesmärgil, sealhulgas luues uusi ja/või tugevdades olemasolevaid SSACsid, mille abil saab rakendada kaitsemeetmete lepinguid ja lisaprotokolle, sealhulgas riikides, kes on sõlminud nn väikeste koguste protokollid.

— Toetuse saamiseks kõlblikes riikides on olemas koolitust saanud töötajad, et suurendada tõhusa füüsilise kaitse režiimi rakendamise ja püsimise tõenäosust.

Valdkond 5: riikide institutsioonilise struktuuri ja suutlikkuse tugevdamine regulatiivse kontrolliga hõlmamata tuumamaterjalide ja radioaktiivsete materjalide üle kontrolli teostamiseks

Strateegiline eesmärk

IAEA toetab jätkuvalt riike, et tõhustada siseriiklikku tuumajulgeolekualast suutlikkust inimeste, vara ja keskkonna kaitsmiseks tuumajulgeoleku alastekriiside eest, mis on seotud regulatiivse kontrolliga hõlmamata tuuma- või muu radioaktiivse materjaliga. Selliste materjalide avastamiseks ja sellistele kriisidele reageerimiseks toetuse andmine on IAEA oluline roll, mille puhul peetakse prioriteetseks tõhusa piirikontrolli siseriiklikku suutlikkuse arendamist ning kaitset suurüritustel kuritahtlike tegude toimepanemise ohu eest ja sellele reageerimist.

Eesmärk

Tugevdada riikide suutlikkust hoida ära kuritegusid või tahtlikult toimepandud tegusid, milleks puudus luba, mis on seotud regulatiivse kontrolliga hõlmamata tuuma- või muu radioaktiivse materjaliga, neid avastada, neile reageerida ja kaitsta inimesi, vara, keskkonda ja ühiskonda nende eest, muu hulgas võimaluse korral piirkondlike suutlikkuse suurendamise alaste meetmete abil.

Tulemused

— Regulatiivse kontrolliga hõlmamata materjali haldamise institutsioonilise struktuuri rakendamine.

— Riikliku tuumajulgeoleku avastamisarhitektuuri väljatöötamine ja rakendamine.

— Kujundatakse tõhus riiklik radioaktiivse materjaliga seotud kuriteo sündmuskoha haldamise suutlikkus ning tehakse kindlaks, millisel kujul on võimalik luua toimiv ja kulutõhus tuumaalase kohtueksperti süsteem (võimaluse korral tehakse saadud teave kättesaadavaks ka teistele vastava piirkonna riikidele).

Valdkond 6: riikidele küberkuritegevuse teadvustamise toetamine ning tuumaohutust mõjutavale küberkuritegevusele reageerimise ja vastupanu võime tugevdamine

Strateegiline eesmärk

IAEA püüab anda riikidele vajalikud ressursid ja pakkuda välisekspertide nõu, mida nad vajavad arvutisüsteemide julgeoleku ja teabekaitse programmide väljatöötamiseks ja elluviimiseks, et parandada üldist tuumajulgeolekut. Toetus suunatakse arvutisüsteemides toimepandavatele tegudele, mis võivad otseselt või kaudselt viia tuuma- või muu radioaktiivse materjali loata kõrvaldamiseni, tuuma- või radioaktiivse materjali või nendega seotud rajatiste vastu suunatud sabotaažini või tuumamaterjalidega seotud tundliku teabe varguseni.

Eesmärk

— Tagada, et riikidel on olemas vajalik tehnilise toe ja inimressurssidealane suutlikkus, et parandada riiklikke küberturvalisuse programme, mis on suunatud esilekerkivate ohtude vastu, millel võib olla mõju riiklikule tuumajulgeolekule, kasutades praktikas tunnustust leidnud tehnoloogiaid küberkuritegevusega seotud ennetus-, tuvastamis- ja taastamistegevuste läbiviimiseks.

— Tugevdada tehnilisi ja haldussüsteeme, et korraldada kaitse kriitilise tähtsusega infrastruktuuri sihtmärkide, sealhulgas tuuma- ja muude radioaktiivsete materjalide ning nendega seotud rajatiste ja transporditegevuse vastu suunatud kuritegeliku kübertegevuse eest.

— Töötada välja riiklikud võrgustikud, millega edendatakse teabejagamist ja sündmustele reageerimiseks antavat abi küberjulgeolekuga seotud piiriüleste küsimuste korral.

Tulemused

— Luuakse tõhus siseriiklik tehniline ja haldusvõrgustik küberrünnakute ärahoidmiseks, tuvastamiseks ja nendele reageerimiseks.

— Parandatakse piirkondlikku ja rahvusvahelist teabesüsteemi, mille kaudu vahetatakse küberkuritegevusealast teavet olemasolevate ja tekkivate ohtude kohta.

— Parandatakse küberkuritegudega seotud kinnipidamiste ja vastutusele võtmise puhul tehtavat riikidevahelist koostööd.

— Paigaldatakse seadmed vähendamaks riikides küberkuritegevusest tulenevaid kaudseid kulusid, mis tekivad intellektuaalomandi rikkumise, reageerimiskulude ja taastamise korral tekkivate otseste ja kaudsete kulude tõttu.

— Tugevdatakse riiklikke tuumajulgeoleku režiime, vähendades küberkuritegevust ja ohtusid.

— Parandatakse partnerlusi tööstusega ja tööstuses selliste tehnoloogiate ja teenuste väljatöötamisel, mis pakub kõrgemat kaitse taset ja paremat vastupidavust küberkuritegevuse vastu.

Valdkond 7: tuumavaldkonnaga seotud küberkuritegevusele suunatud laboratoorse analüüsi suutlikkus

Eesmärk

— Arendada täiendavat laboratoorse analüüsi suutlikkust, et toetada tööstuses tehtava kontrolli ja elektroonilise süsteemi tasandil kasutatava tehnoloogia hindamist, mida kasutatakse tuumavaldkonnaga seotud küberkuritegevuse suhtes haavatavate kohtade tuvastamiseks ja teadlikkuse suurendamiseks sellistest probleemidest, muu hulgas piirkondlikus teabevahetuses osalemise ning kompenseerivate või heastavate meetmete võtmise kaudu.

Tulemused

— Arendatakse laboratoorse analüüsi suutlikkust, et hinnata tööstuses tehtavat kontrolli ja elektroonilise süsteemi tasandil kasutatavat tehnoloogiat tuvastamaks tuumavaldkonnaga seotud küberkuritegevuse suhtes haavatavad kohad, pidades silmas hariduse ja koolituse pakkumist.